

Formam quoniam

Formam quoniam

Formam quoniam

Formam quoniam

Formam quoniam

Formam quoniam

Formam quoniam

Formam quoniam

Formam quoniam

Formam quoniam

LUITCONIS THOMSONII
CARLOMONTII

DISSERTATIO

DE

CAUSIS NVPER
MOTÆ BOHEMIÆ.

*Nunc primum consensu Autoris, in
lucem, publico bono data.*

Anno clclxxiv.

Author Lectori S.

PRodijt uspiam in publicum, bimestre circiter, Amici, siue imprudentia, siue rem communem iuvandi desiderio, Dissertatio ista, mendosissimè excusum privati juris scriptum; & quidem cum Typographi præfatione ista:

DISSERTATIONEM hanc, Lector, scripsit Author in gratiam cuiusdam viri Magnifici; sed non eo fine, ut ederetur unquam. Quia tamen illa, multa continet, que ad pleniorum rerum Bohemicarum cognitionem faciunt; imo sine quibus occasio convulsi Romani Imperij, totque in eo calamitatum perspicere nequeat: Ideo publici iuris faciendam censuimus. Indubia spe ducti, studium hoc nostrum Auctori probatum iri; tibi verò Lector iucundum gratumq; futurum esse. Vale.

Quoniam verò hoc pacto imposita est mihi, ingens odium, multasque inimicitias, capiundi; aut si scriptum negem, in levitatem, viro bono indignam, incurrendi; vel denique, si tot sphalmata dissimulem, deforme ludibrium ferendi, necessitas: Conscius ego mihi integritatis; quodq; nec amore quemquam, & sine odio dixerim, incorruptæ fidei; Palam profiteor, me non nisi veritati litare, ipsumq; Fas adstruere cupidum, & scapham vocasse scapham; & hanc editionem pro mea agnoscere; & ex hac sola, nec alia ulla, à quoquam (si ita res postulet) censerì velle. Vale, & non tam quis, quam quid scribat; imò etiamnum religiosè asseveret, perpende. Ex Musæo nostro 20. Ianuar. stylo Iuliano, Anno Christi 1623.

DISSE-

ANNO 1623

3

DISSERTATIO
DE
CAUSIS NVPER
MOTÆ BOHEMIÆ.

U M propemodum universa Europa in studia & partes abit; & alii pro salute populi, quæ olim, (sed olim) suprema lex fuerat, pronunciant; alii unius hominis fortunæ ac libidini suffragantur; Tu, Amicorum dulcissime, dubius, & vicissitudinis rerum humanarum anxius æstimator, cupidè ex me scire desideras: *Quibus adeo urgentibus causis, Proceres Bohemiæ impulsifuerint, extrema periclitari?* Indubiè hoc animo propositum habens tuo; ne instar plebeculæ, quoquo se fortuna verterit inclinantis, ullos prius damnes, quam Rei ipsius exactam cognitionem habeas.

Quamquam verò non diffiteor, me in Bohemia propemodum ætatem exegisse; & aliquam publicarum rerum notitiam, non contemnendo rerum usu, ibidem mihi comparasse: Minime tamen dissimulaverim, majus mihi in præsens abs te onus imponi, quam cui sustinendo humeri isti sufficiant; cum historia & temporis momenta, & rerum monumenta poscat, quæ deesse mihi nosti: Sed nec tantum; quod ne librare quidem me oporteat, utcunque à memoria, crebro rerum istarum visu auditivè confirmata, instructum.

Et quamvis miseram Bohemorum conditionem, non lubenter amplius in animum admitto; quo mihi à gemitibus, ac communi cum omnibus pietatis libertatisque amantibus indignatione temperem; & tam corporis totius horrorem, quam interiorum quoque animi sensuum stuporem, (quod necesse est omnino contingere illi, quicumque utramque Regni istius sortem, neutri parti obnoxius, viderat) effugiam: Benevolentia tamen in me tua, omnia mihi imperat; nec quidquam tam arduum est, quod non tui gratia exequi velim cupiamque. Cæterum id unicum te rogo ac obtestor; si quam de causa Bohemorum ex infelici eius successu dubitationis scintillam animo tuo concepisti;

cepisti; ut eam tantisper premas, nec in præjudicii flammam erumpere patiaris; donec pura mente ac defæcato judicio, hanc ad tua postulata Responſionem perlegeris. Quo factò; de univerſa iſta re, quidvis ſtatuendi tibi liberum eſto. Proinde jam audi, rem ab ipſo, quod ajunt, ovo ordientem; & licet pleraque ſine die & Conſule, omnia tamen incorrupta fide enarrantem.

Regnum Bohemiæ, Sacri Rom. Imperii membrum nobiliſſimum, ſed ab oneribus, ob præclara Principum gentiſque de eodem Imperio merita, exemptum eſſe; Incolas vero legibus ſuis vivere; non exiſtimo te dubitare, cum res tam certa ſit, quam in meridie lucere ſolem. Illud enim nec ulli Imperii circulo, (quorum decem ſunt,) aſcribitur; neque Rex ad Comitiam Imperii vocatur; multominus eorum Reſſibus tenetur; Et inſuper, ſolenniter è Statibus, etiam de ſuperſtitibus prædeceſſorum filiis, legitur; lectus, iſdem electionem ſui acceptam fert; id ſolenni Reſcripto confitetur; peculiari cautione legibus, juribus, immunitatibus, conſuetudinibus, ac Religioni cavet; Se hæc omnia ſarta-tecta, imminuta-illibataq; ſervaturum, jurejurando promittit; & tum demum populum in fidem ſuam recipit. Porro populus, qui tribus Ordinibus, puta Baronum, Equitum, & liberarum civitatum, conſtat, ad Imperii tribunal non evocatur: citatus impunè non comparet: Famam, vitam, pecuniam ſuam, per Regem adimi ſibi, non aliter quam prævia legitima cognitione patitur: Nec tributis pro libidine Principis atteritur; ſed quanta in Comitibus roganti indulſerit, prædiis Regiis in juſtam portionem damnatis; & accepta prius de indemnitate privilegiorum, nec libero ſubſidio præiudicioſe in conſequentiam trahendo cautione, pendit: Archivum ſuum: Cymelia ſua: Ærarium ſuum: Judicia ſua, (in quorum forma proceſſuq; nihil Regi iuris, nec ab illis, præterquam Urbium tribunalibus, provocatio :) Bona item allodialia: Ephoros denique ſuos, (ſive ſupremos regni officiales) & quaſi inter ſe, Regemque, Mediatores ac Arbitros, utrimque ſacramento rogatos, habent. Hoc inſuper liberrimæ gentis inſigni documento: quod *nulli hominum* capitis damnato, Rex, invito Actore, aut cuius interſit, ſupplicii gratiam facere poſſit: Et in patriarum legum Codice, *titulus* extet, de iis rebus, quas Regi facere non liceat. Nihilo tamen minus Rex in Republ. ſupremum conſtituit caput: ſummus eſt belli pacisq; Arbiter: ſummus pupillorum Curator: ſolus Comitiorum decretor: ſummus juſtitiaſque executor: ſummumque

munque oppressorum asylum : Soli Ius cudendæ monetæ competit:
Ejus autoritate omnia (exceptis supremorum tribunalium sententiis)
geruntur, administrantur, ac singulis ad Iuris, æqui, bonique normam,
fax, ut ita dicam, præfertur.

Formam Reipub. dicas exquisitissimam, & tam principibus, (præ-
fertim impotenter ambitiosis) in æquilibrio justî honestique continen-
dis, quàm populo modestiâ & humano obsequio coërcendo, longè
convenientissimam! præfertim cum nemo Regum, etiam ille soler-
tissimus, in gubernanda Repub. facilè Ministris careat; & gentis Bo-
hemæ ea sit indoles, ut nec totam servitutem pati possit, nec totam li-
bertatem. Atque hæc in communi.

Incolæ, quum in studio conservandæ Reipub. ac consequenter li-
bertatis, anxie sint seduli; concordés beati forent, nec facilè unquam
in unanimes, injuriôsæ purpuræ rigor exerceretur. Sed Religionis opi-
nionē distrahuntur maximè, pars ex formula Romana, (*Catholicorum*
nomen affectantes; pars pietatis cultusque divini, ex Evangelio, non
traditionibus humanis, dociles; Evangelici sive *Hussitæ*, ab Hussio,
primo suo repurgatæ doctrinæ Ecclesiastæ, nuncupati. Hi multi, illi
pauci: & ex proceribus, (demptis illis qui in territorio Pilsnensi habi-
tant) vix tot, quot Regni districtus: Urbibus verò circiter quinquaginta,
tertium statuum Ordinem, ut dixi, constituentibus; duabus
duntaxat, videlicet *Pilsna* & *Budevvicio*, Romana sacra contumaciter
professis. Horum autem tu, minimè paucitatem, sed in paucitate
numerum, dignitatis gradum, & juxta, (accedente præsertim socordiâ
aut libidine Principis) vim nocendi mireris! Olim lege publica ab om-
nibus publicis muneribus arcebantur; posteaquam reformatis per
discipulos Hussii Bohemorum Ecclesiis; ac in invidiam Papæ, consti-
tura vindicibus armis Religionis Autonomia; omnes divinum illud
numen, unicum, solumque, ac interiore mentis affectu venerarentur;
nec salutem suam ulli, præter Christum, acceptam ferrent. Sed repul-
lulavit sensim superstitionis Romanæ succisa leges, reductis in fraudem
legis publicæ, ac improprium Regiæ fidei, per *Sigismundum*, *Ladislavum*,
Vladislavum, *Ferdinandumque*, longo ante tempore ejectis Monachis;
nec non introductis, per *Maximilianum*, *Rodolphum*, & *Mathiam*, nova-
rum Religionum, puta Iesuitarum, Capucinorum, Mendicantium,
Medicantium monstrosis sectis; & aliorum tam humani generis de-
honestamentorum, quàm Christianæ libertatis hostium collegiis.

Succrescente Romanensium sobole, vidisses amabilem Ordinū inter se harmoniā, ac erga Reges suos mite ac promptum studiū; sed paulo post, eadē fōtu Iesuitarū adolescente, omnia Mandrabuli more procedere:

Illis enim laboriose atque ærumnose in eam curam incumbentibus, quo non solum incautæ, ac blanditiis illectæ juventuti, cum Romanæ Synagogæ præceptis, odium avitæ Religionis, ac Patriarum legum instillarent; sed etiam se in Magistratum, aut in Repub. potentiorum animos, penitus insinuarent; ac eos quasi organica quidem, sed communis sensus, iudicii, sapientiæ, ac boni-publici intellectus, expertia corpora animarent: Sibi ipsis vero occultius omnium, bonæ mentis, indolis, habilitatis, pietatis, ac erga Romana sacra zeli, censuram vendicarent: Discipulis aut adulatoribus suis, ad honores & quæstus viam complanarent: Mores Romani saporis non habentes, pro infrequentibus militia domum mitterent; adeoque penes alios, nomen ac species dignitatis esset, ipsi vim ac interiorem potentiam obtinerent: Sane incrementa sumsit non contemnenda obsoleta Religio; sed juxta hinc Regiæ Majestatis imminuta est reverentia; quietus Regni status conturbatus; Ordines in semetipsos, Regemque suum, (cujus voluntatis prætextu, omnia inquietorum hominum attentata palliabantur) armati; & licentiæ, ultra quam par fuit, frenum laxatum. Dum enim ordines cernunt, præcipuos quosque honores non conferri nisi iis, qui in Regno precariam quodammodo vitam ducentes, Pontificii essent, aut patriam Religionem ejurassent: Munera verò onerosa ac odiosa, solis Evangelicis, & quidem ambidextris, aut oneri imparibus laicis (ne scilicet hi, illorum luminibus officerent) relinqui: Illos denique socordia Principis, & Ordinum patientia, abuti; Iustitiam Evangelicis venalem exponere; suæ farinæ hominibus facilem eam, aut in juris defectu, sufflaminatam reddere, successores sibi in iisdem muniis, similes sui designare, aut ea Apostasias præmium polliceri: Urbano Senatui, Tribunorum, opificumque collegiis, peregrinos, conturbatores, infames, quadruplatores, adulteros, & alios societatis civilis vibices, cæterum devotos Papicolos, obtrudere: Mussare primum, & passim in cætibus aut conviviis, facerè risu mixtis querelis, dolorem publicum testari, animum recondere! Nec me hercle injuria! Nam præterquam quod me puero, (ecce me jam ea ætate, in aliena Republica curiosum!) perexiguæ Pontificiorum in Republica partes fuere; & si qua, tum maxime, ob *Vilhelmum Rosenber-*
gium,

gium, ea tempestate è Baronibus potentissimum, eorum habita fuit ratio: certe in Urbibus Pragensibus, ægre XXX. cives numerasses, Pontificiæ idolomaniæ ad lictos: ac proinde, nullum ibidem in ullo munere constitutum, tantisper; donec è Iesuitico (ut illi loqui amant) seminario, enatis filicibus, domestica seges enecaretur. Proinde non potuere non ingemiscere, nata tuendæ communi saluti pectora, se despiciatui haberi; tradique mercenariis ac inquilinis; nihil præter suam cuticulam, & emolumentum Romani Vejovis curaturis. Sed illis vanam privatorum iram, obtentu Majestatis, ridentibus; nec singulos metuentibus; nihilo tamen minus Principi ipsi (vixerat tum temporis Rodolphus II.) diffidentibus; crevit comes superbiæ violentia. Nam ut securius cervicibus publicis inequitarent; cum Ecclesiasticis, nullum ordinem in Repub. constituentibus; sed sub *Fisci Regii* protectione, fruges duntaxat consumentibus; adversus Ordines conspirarunt. Ita demum se extra fortunæ aleam futuros arbitrati, si eos invidia sacri Ordinis premerent.

Archiepiscopo, nullum jus fuit in domestica sacra, explosâ superioribus sæculis Pontificum arrogantia, & Bohemorum ingeniis, naturali quodam impetu, religiosam severitatis traditionem abhorrentibus. Hic fultus favore aulico, & jam tum invalida *Administratoris* Consistorii Evangelicorum autoritate; pennas nido majores extendere, & arrogata sibi per extortam ab Imperatore Reformatorum proscriptionem, (*Piccardos* per contumeliam vocant, cæterum veterum illorum Taboritarum genuini sunt posterii,) rerum sacrarum universali inspectione; cætus clericorum, etiam ex Urbibus & ditionibus Regiis, ab idololatria Romana alienis cogere; illis *Epitomen* quandam, ex *Tridentine Synodi* Canonibus congestam, obtrudere; eosdem in verba sua, (sive ut tum loqui amabant) Synodalia, adigere; adeoque *executionem* Tridentini Concilii meditari, tentare. Hinc primæ Bohemorum lacrimæ, origoque omnium adversus Reges aut ipsorum Ministros motuum! Nam dum Archiepiscopus omnibus diœcesibus obtrudere conatur sacrificulos, non nisi à se, aut suæ farinæ Antistitibus, sacris initiatos; cæteros verò passim, prætextu Piccardicæ hæreseos, exturbat; aut eis status controversiam movet: Templâ hinc inde per Vrbes & agros, Evangelicis adimit: Incolas in Fisci ditionibus, ad ejurandam Majorum religionem adigit: Administrî vero Regii, omnia ejus attentata rata habent: imo paria faciunt: nec non quibusdam liberis
Urbibus,

Urbibus, exempli causa, *Brixia, Cadano, & Aussenio*, (in quas sensim, Iesuitarum discipulos immiserunt, & mox publicis honoribus ac muniis auctos, in argumentum Regii favoris & gratiæ, clavo admove- runt,) Euangelicos persequendi, eosque non solum *societate civili* ac communi, sed etiam *gentium ac naturali jure*, puta matrimonio & sepultura prohibendi, auctores sunt: Pilsnensibus, Budwicensibusque *Privilegium* quoddam, de excludendis pænitissime Urbium istarum pomærio Euangelicis, a Pontifice impetratum; securo, aut quod multi tunc suspicabantur; inscio talium rerum Rodolpho, obreptitiæ confirmant: Cives Pragenses promiscue ad supplicationes, sive Processiones suas, edictis severis urgent; *Memoriæ Hussij ac Hieronymi Pragensis* à Majoribus institutam, & à posteris religiosissime observatam annuam solennitatem, oblitterare student: ideoque sacerdotes ne sacra facere possent, quotannis ad eam diem in cancellariam ludicatorie citant: Ipsi quoque (in quibus *Borçita Smeczansky* palmam tulit; cujus tamen Rusticis, ad Communionem, ut vocant, squalore diutini carceris, inediaque adactis, hostiam occultatam, ventri immergere religionem fuisse, & ab uno eorum, strophio involutam, inque constantiæ suæ ac delusi Domini argumentum circumlatam, Civis Pragensis, vir omni exceptione major, se in oppido *Stanâ* vidisse, eamque ut defoderet suasisse, religiose mihi quondam narravit) subditos suos religionis causa, mirum horrendumque in modum, ac tantum non *Bufiridis* bove, excarnificant: Iesuitæ denique, non solum tribunitis suis concionibus, illos in proposito confirmant; sed transigere cum continuis molestiis semel; imponere irrequietis sollicitudinibus finem, approbare Romano Pontifici, nunquam eis imputari potuisse, aut moras extirpandæ, aut causas auctæ hæresis, clam palam perurgent: quinetiam infamibus ludis, aut universariis, *corporis Christi feriis*, deterrima licentia, ac impune, probra & invidiam, factitatis carminibus picturisque, (quarum unam turpissimam, me admodum adolescentulo, novo paxillo suspensam memini, nempe *Anseres* (hieroglyphice Hussitæ designabantur) ad aram accedentes, & de calice sorbillantes) in Euangelicos jaciunt: Coire ordines, conditionem suam queri, statum Religionis deplorare, animum obstinare, & *gravamina* sua, in singulis propemodum Comitibus proponere, urgere, dumque spe, promissis, blanditiæ, mora, eludi ea, se vero deludi cernunt; subsidia postulata negare, & contra Archiepiscopum, ac indifferenter Pontificios zelotas

ras protestari, & defensionem audere. Donec Rodolphus Imp. cognita postulatorum æquitate, cleri vero, eique addictorum suorum quorundam Ministrorum, religiosa truculentia, Constitutione publica, quam Bohemi *Majestatis literas* nominant, Religioni Euangelicæ; nec non, *Interdicto usi possidetis*, publicæ securitati cavisset; ideoque etiam Ordines ipsos, cum illis qui Romanenses erant, de mutuis offensis *transigere*, jussisset, *Amnystiamque* sanxisset. Hæc omnia, quanquam communi saluti ac publicæ quieti accommodatissima; nec minore cultu, quam cælestia illa Ancilia prosequenda; quum, summis licet connisi viribus Barones; *Lobcowicius*, tum temporis Cancellarius, *Slawata*, & *Smeczanky*, impedire tamen non possent: etiam in Ratificationem consentire, & quamvis ab Imperatore jussi, rata habere, & manuum suarum subscriptione comprobare (conscientiam causati) contumaciter recusarunt. Adeo ut contra omnem Regni & Cancellariæ praxin, in subscribendo Diplomate, Supremus Burgravius, *Adamus Baro de Sternbergk*, Cancellarii vicem obire necesse habuerit. Porro pactum conventum cautumque fuit: si successu temporis, lites aliquæ religionis causa excitarentur, ut illi quorum interesset, compromitterent in *Arbitros*, æquali utrimque delectos; numero utique *Tribus illis*, utpote professi odii atrocitate, ac vindictæ cupiditate nimio opere æstuantibus: nec quietem populo invidere, & præjudicio se deformare cessaturis, munere tanto perpetuùm exclusis.

Nec intra hos terminos stetit Ordinum communis boni sollicitudo: Sed palam quoque, durantibus iisdem Comitibus, in viridi, quod vocant, æstuario, sollenniterque, contra eosdem *protestati sunt*: ut si olim contingeret eos, adversus prælibatam, *Constitutionem, Transactionem, & Amnystiam*, vel minimum moliri, ex lege *Majestatis perduellionatus* tenerentur; allegato in eam rem, nescio quo, legum suarum capitulo. Et fama fuit, ne Imperatori quidem id displicuisse, graviter offenso; quod illi Principis sui intelligentiam rerum divinarum rimari; assensum vero fidemque, exceptionibus frivolis, & conscientiarum suarum obtentu, impeditum ac imminutum ire non dubitaverint. Sed nec illi contra vel mutierunt; intentionem Ordinum super jure scripto consuetudinarioque fundaram, per silentium magis roborantes. Promulgata constitutione publica, & vigore ejus XXIV. (si bene memini) *Nomophylacis*, ex singulis Ordinibus octonis sumtis; iisque rebus *Ecclesiasticis defensoribus*; & injuria religionis odio affectis, aut oppressis,

procuratoribus constitutis; Turbatoribus verò ac zelotis, quasi quibusdam Tribunis oppositis; aureum rediisse sæculum dixisses: adeo lætis omnibus; ut & ingentem vim pecuniæ Cæsari tunc promissam, promptissime conferrent omnes; & passim nova templa erigerent; parochiana (licet revera totius communitatis essent) paucissimis concivibus, Romana sacra professis; imo uspiam soli sacrifico ædituoque, vi interdicti, facta-tecta relinquentes. In quibus fuerunt etiam *Cenobio-grabienses* & *Braunowenses* cives: illi Archiepiscopo, hi Abbati subiecti; & ante-hac quidem, vi, minisque, ad sacra Romana adacti; sed tunc, ubi per constitutionem illam, blandior aura eos afflare cepit, pœnitentes. Et illi quidem, prout tum temporis constans ferebat fama; moderni Electoris Saxoniae, liberali subsidio adjuti.

Quamobrem (maxime dum communem templorum usum permittere recusarent) solitudinem templis suis paratam, & conatus suos irritos redditos dolentes illi; qui jam antea quadrantem Bohemiae, se ad obedientiam sedis Apostolicæ reduxisse, gloriabantur; eoque nomine à Papa, nescio quas benedictiones, ac indulgentias acceperant; nihil prius, antiquiusque habebant; quam quietam commovere, & compositam turbare. præsertim cum à successore Rodolphi *Mathia*, pro rogatis sibi summis in Repub. dignitatibus; sperarent non difficilem assensum ejus, qui totum se, & Reipub. curam, industriae Episcopi Vionensis *Clozelij*, securè commiserat. Sed tentare id per se, periculosum visum. scilicet nondum consolidato eo vulnere, quod à publico sui odio, paulò ante, ut dixi, acceperant. Idcirco ad consuetas & Tragœdiæ congruas artes revolvuntur; Ecclesiasticis iterum in scena, Roscii personam tam modeste agentibus; ut eos, cum quibus tanquam in velabro olearii, jam ante conspiraverant; ludi agonothetas paterentur. Fabula autem hoc modo agi cæpta est: *Archiepiscopus* aut *Braunowensis Abbas* (certe alteruter; nam nunc non succurrit) sibi suisque futuro usui, petit per libellum supplicem, *declarationem* Constitutionis illius publicæ, in eo puncto: *Virum illa ad subditos extendi; an verò duntaxat de illis, qui Ordinum censentur nomine intelligi debeat?*

Rescribunt Administri Mathiæ Regis nomine, illos penitissime excludi; cæterum gratiam Imperatoris stricto, de his solum qui Statuum nomine veniant, accipiendam esse. Et hæc illa est *resolutio*, quæ & Mathiæ negotium fecit; & Ministros ejus, in labyrinthum prævaricationum conjecit; & Ordines adversus utrosque armavit. Nam ut nihil dicam

dicam de clandestina, & incompetenti legis publicæ, in fraudem tertii, declaratione, seu verius ei per expressi ac generalissimi textus, in alienum sensum detorsionem, obrogatione; non potuerunt *Defensores* non suspicari, occasionem duntaxat tam enormi processu quæri, seu verius raptari, Constitutionem illam rescindendi; se verò cum ipsis Ordinibus, paucorum zelotarum Ecclesiasticorumque libidini subji- ciendi: presertim quum jam tum Pontificii, contemptim de Constitu- tione illa loquentes, omnino ruptam eam, scissam, ac perforatam esse contenderent.

Sed ut eo, unde digressus sum, revertar: Archiepiscopus accepto ex animi sui suorumque sententia, Rescripto, protinus Grabiensibus *novum opus*, nunciat. Idem facit Abbas. Sed cives ad Defensores con- fugiunt, consilium protectionemque implorantes. Nec fas fuit illos sub culto linqui, aut per socordiam jus publicum imminuere. Id cir- co, dum de jure ædificationis, ex *Constitutione* publica, & *Transfatione* Ordinum cum Cæsare, iisque, qui è Proceribus Pontificii fuerant, ini- ta, satis constaret: jussi sunt à Defensoribus, in ædificando pergere; se interim causam ipsorum, apud Cæsarem Marthiam acturos,

Biennium puto irritò studio impensum fuisse, precibus, obtesta- tionibusque Cæsaris; ne memorati cives ab Ecclesiasticis, in Religio- nis Evangelicæ libero ac promisso exercitio, quod sine templi Sacer- dotibusque nullum esset, turbarentur; donec absoluto opere, dum æ- dificatores nunciantibus claves resignare, & templis ex *Edicto* Cancel- lariae cedere recusarent, primarii quique in custodiam mitterentur: Grabiensium templo à *fundamentis* demolito, Braunowienfium vero obfignato. Potuisset autem hæc controversia, citra iram gratiamque partium, adeoque seditionem & turbas facillimè componi, si Ministri Regii, ac apprimè *tres illi viri, formam judicij* tali in casu *Constitutione*, *Transfatione*que publica præscriptam sequi, & affectus suos, publico bono remittere voluissent. Sed dum animo fixum haberent, *confr- mationem* memoratarum, *Constitutionis*, *Transfationis*, *Amnystie*que tam solenni actu non permittere, adeoque illam Ordinum, adversus se *pro- testationem* factam, eludere: & *Principibus* dederunt *documentum*, ar- ctius coercendi privatis affectibus obnoxios, nec universum Reipub. corpus, sed partem duntaxat curare volentes Consiliarios: & *populo* ac posteritati *exemplum*, præcavendi, quomodo Hispani stipendiarios, sic Jesuitarum discipulos. Memini me quondam ex primaria dignatio-

nis virò; nec Consiliorum Cancellariæ penitus ignaro audivisse; obstinatione illa, fuisse id à Ministris Regiis spectatum, ut sigilla, si non jussu, saltem conniventia Defensorum rumperentur. Quod si evenisset; satis causæ habiturum tunc fuisse Cæsarem, Defensores Maiestatis arcessendi, eoque compendio, dictam Constitutionem, cum ipsa Transactione, rescindendi. Sed quia hi prudentius, quam ab illis speratum fuit, egerunt; nec legitimam causæ cognitionem urgendo, aut oppressorum in integrum restitutionem orando, modestiæ fines migrarunt; posteaquam hac non successit, alia tentandum fuisse via. Hujusmodi tum temporis, Ordinum libertati, à malevolis ponebantur laquei!

Porro rei in posterum efficacius gerendæ, quæ sita est alia ἀφορμή, nempe in *separatione* Defensorum, qui concordia inter se, & auctoritate foris validi, videbantur subverti non posse. Mox Comes Turneus, Collegarum Alpha, & quoquo inclinasset, cæteris exemplum; non solum per Closelium, & Austriacos quosdam Aulicos, Comiti affinitate junctos, sed etiam Illustres fæminas, quarum ille blandis profusisque colloquiis, impense capiebatur; deserere collegas, & muneri invidioso, plenoque periculosa alea, renuntiare monetur: Locum instare ingentis apud Cæsarem gratiæ: imo promitti magna præmia, aut si persistat, indicia non obscura, implacabilis indignationis ejus, qui se amplius cum ipso componi non sit passurus, solus sceptripotens, ac cujusvis, cui quidem injuriam fieri contingat, defensionis validus. Varius sermo, & ad gratiam iramque accommodatus, perculsit quidem Comitem, sed de statu, quod ajunt, non dejecit. Nam is deprecatus invidiam publici, & quidem Cæsaris Rodolphi assensu, humeris suis impositi oneris; mansit constans, ac in proposito ornandæ Spartæ obfirmatus. Quod cernentes illi, quibus tam quies publica, quàm Auctoritas Comitis dolori fuit, infringendam sibi ejus potentiam putarunt. Proindè variis criminationibus eum adoriuntur, tanquam Defensorio nomine abutens, studia populi in se verteret: Et Burgraviatu primaria totius Reipublicæ. Arcis Carlosteinensis custodiaque Privilegiorum & cymeliorum Regni, illustrem ac insolentem, occasio duntaxat moraretur, se multitudini ducem adversus Principem constituendi: Certe consulendum esse securitati Principis præventionem, ac depellendum præfectura Arcis, ne hujus fiducia, res movere præsumeret. Fit, quod livor improbitasque malevolorum, imprudenti Imperatori dictat; & Comes, Specie dignioris Muneris, amovetur honorificentissima, quæstuosissimaque Præfectura: Nec mora, eadem uni è tribus illis, nempe

nempe Borzita Smeczansky, cōfertur. At ille sero criminantium gnarus, & jam manifestè aspectum ejus aspernante Cæsare, tempus sermoni orat, & accepto: *Vixisse se testatur hæcenus adversum Cæsarem cum fide, perinde ac erga Deum pietate. Caterum conspiratione inimicorum, ac invidia publici muneris, à prædecessore Rodolpho, ipsoque Cæsare, sibi cæterisque collegis comprobati opprimi; dum neque meritorum suorum, neque legum patriarum, quibus, Ephoris, sive Supremis Regni Officialibus, ne dignitate inviti (nisi forte maleficij convicti) exuantur, cautum; ulla habetur ratio. Se quidem si id jubeatur, cessurum æmulo; cæterum irrogatam sibi hoc pacto contumeliam, ac apud populares criminis alicujus, quod ista infamia necessario sequeretur, excitatam de se suspicionem, pro gloria recipere non posse. Proinde per tot annorum obsequium, certamque in rebus dubijs fidem suam, (restiterat is antea acerrimè Pataviensi militi, Pragam ex insidiis occupare properanti; hocque pacto Regnum designato tum Regi conservaverat) rogat; sibi viro militari, & in armis à teneris unguiculis, etiam sub auspicio ipsius Cæsaris exercitato, præfecturam legibus ac consuetudine firmatam servari, neque ad jurgia clamosi fori, se juris inscium, ablegari. Sed furdo narravit fabulam; invalido legum, ad quas provocabat, auxilio; quæ jam vi, ambitu, postremò fundamentum absolute dominationi jaciendi desiderio, turbabantur. Unde odium Comitis in æmulum, & juxta indignatio in Principem; ac indubiè causa impulsiva ejus, quod præcavere se vellet criminatores ejus simulabant: adeo scilicet improvidè illis, an sedulos) oleum camino affudentibus! Fracta hoc modo Turnæi potentia: dum interea nihilo secius defensores studerent, Gabiensiū Braunovvientiūque succurrere conscientijs; nec desinerent fidem clementiamque Cæsaris obtestari: ille accersito in arcem Brandesiensem Turnæo, cum duobus aut tribus aliis è Defensorum collegio; per interpretem Cancellarium (contra quem antea Ordines protestatos fuisse dixi) ad postulata eorum respondit: *Ea juri minimè congrua, causam verò Grabiensium Braunovvientiūque, plane iniquam esse. proinde desinerent potestatem Ecclesiasticorum in subditos, in controversiam trahere, sibi verò ulterioribus suis contra eosdem exceptionibus, negotium facessere. Tanta etiam tum, Cancellario, in Defensores animi intemperie agitato; ut quamvis ab Imperatore jussus esset, eius tamen resolutionem Delegatis, quo toti collegio commodiùs insinuaretur, scripto edere præfractè recusaverit. Paulo post Imperator, sive tædio curarum; sive (quod prudentiores suspicabantur) ut eo absente, destinata invidiosæ executioni**

tioni mandarentur, & juxta nuper designato successori Ferdinando, quem jam Ministrorum plerique, tanquam solem exorientem suspiciebant; proclivior ad opprimendos Evangelicos via præstrueretur: exportatis è Bohemia, anxia prædecessorum cura, ut plurimum in eo Regno quæsitis *thesauris*; ac tantum non spoliata Regia Pragensi, una cum Cancellario Viennam se contulit: commendata Reipub. administratione, *septem vel octo* personis, Pontificiorum acerrimis. De quorum industria antequam dicam, & ea quæ illius Cæsareæ Resolutionis occasione evenerunt, componam; repetendum videtur, quid insuper de *statu Reipub.* actum fuerit: ut non modo ejus, eventusque rerum; sed ratio etiam, causæque *politica*, cum *Ecclesiasticis* concurrentes, noscantur.

Quo intentionem suam Imperator Mathias & Administri ejus, citra interpellationem Ordinum, in effectum producerent; visum fuit optimū ac compendiosissimum factu, eos *are alieno* premere; *conventibusque publicis*, sive *Comitijs*, annuatim celebrari solitis, quam longissimè arcere: gnari hoc pacto, privilegia propemodum omnia à stirpe recidi; libertatis vero campum, coangustari posse. Hæc quo una opera, eodemque tempore obtinerentur: à convocatis Ordinibus Imperator petiit, *nominum* suorum prædecessorumque *exsolutionem*. Sed quia suspicio erat, non facilè Ordines alienis tabulis obstringi se passuros esse; tantisper tædiosis comperendinationibus, aut rerum leviuscularum, & parum ad Remp. pertinentium tractationibus, examen articuli istius dilatum fuit; donec dilapsis majori ex parte Ordinibus, rei familiari, tempore anni id suadente, operam ruri daturis; pauci residui, nec ad eam rem à cæteris delegati; insigni præjudicio, *quinquennialibus*, nimii census exactioibus, universam Rempub. astrinxerunt; & juxta IV. quosdam Rempub. concernentes, ab aliquot annis, etiam ab incorporatarum provinciarū Statibus expetitos, & ab ipso Principe, in aditu Regni solenniter stipulatos *articulos*, (in quibus *confederationem* cum Hungaris Austriacisque fuisse memini) temere ei remiserunt; id fraude ac blanditiis Administorum Regionum, ex communitatis exuviis, per cogitaria Principis rem suam augentibus; ac apud *supremo Burgravio*. uti alias sæpe opima prædia, ita tunc (ni fallor) dominium *Libochovviense*, aut *Krupense*; vel denique hostimentum quoddam simile; pretium perfidiæ recipiente, persuasi. Porro ubi hoc modo abunde provisum ærario, certum fuit, toto illo quinquennio, nullos

non

nullos

nullos conventus permittere, sed inde stabiliendo Domui Austriacæ
Imperio, operam dare. Postquam enim fortuna, non solum *Matthia*
 Imperatori, per *impotentiam* ejus, & Augustæ nimiam edendæ prolis,
 (non sine adminiculo ascitorum in viscera medicamentorum, in in-
 formem quandam massam coalescentium) *cupiditatem*; sed etiam ple-
 risque aliis, qui sive adulatione in principem, *Vterum Augustæ* commen-
 daverunt Diis, vota que publicè susceperunt; sive vanitate sua non-
 dum nato infanti *dona* (ut in alijs, ab *Hetruria cunas*) miserunt, illuserat:
 Hoc ad continua, ac indefessa *Archiducis Ferdinandi* postulata, (quæ
 Clöselius quam diutissime potuit remorabatur) agi cæptum; *quo pacto*
domui Austriacæ Regnum Bohemiæ mancipari posset: metu sollicitus Archi-
 duce, Hispanoque; ne sublata improli *Maximil. II.* familia, Ordines
 tot sæculis usurpata *Electione*, in invidiam sui uterentur. Proinde accer-
 sito Pragæ Archiduce, parant ei *speciem juris*, quo & Bohemis fucus
 fieret; & Hispanus ad Regni istius bolum instar corvi; ideo quod se Re-
 ginæ *Annæ Hungariæ & Bohemiæ* Reginae, per filii ipsius primogeniti
Maximil. II. lineam rectam descendantem pronepotem jactaret, hians,
 eluderetur! Adoptatur enim, clam Ordines, ab Imperatore, in subsi-
 dium familiæ masculæ, per sterilitatem ventris exspirantis; *titulo* quæ-
 rendi Regni, ab initio per Czechum conditæ gentis, in eum usque
 diem, Bohemis ignorato. Sed quia Hispanus imaginariam, (ut ita di-
 cam) filialitatem, fraudi sibi esse noluit: tandem post longas conten-
 tionum reciprocationes, eo per *Transactionem* res recidit: ut Ferdinan-
 dus Regnum, restricta ad lineam rectam descendantium masculorum
 successione; & *quidem beneficio Hispani*, juri suo per Legatum *renuncian-*
tis, obtineret: cæterum ad *compensationem*, nescio quam, teneretur.
 Adeo scilicet impotenter tunc, de *viventis successione*, contra sacras hu-
 manasque constitutiones, pacta fiebant; & *Leges Regni fundamentales*,
 infami ambitiosorum ausu, per cuniculos subvertebantur! conniven-
 te, imò singula approbante Imperatore; singulari in posteritatem *ex-*
emplo, Dominorum in Rempublicam, legibus suis viventem, invidiæ;
 & propagandi in suos imperii gratia, jurisjurandi Religionis neglectus!
 Cujusmodi illiberales machinationes, summo silentio pressæ, sine
 dubio etiamnum Ordines fugerent: nisi propitio numine, per A. E.
 S. I. à Legati Hispanici amanuensi, ob commercium linguæ familia-
 rem, in argumentum fiduciæ accepta contractuum istorum apogra-
 pha, pariter benevolentia contestandæ causâ, P. G. B. legenda exhi-
 bita,

bita, ab eodem obiter transcripta, & tandem fatifcente molitionibus istis Repub. Comiti Schlickio, nuper Pragæ decollato, primum aperta fuissent. Hoc contractu *clam, incompetenter, ac illiberaliter* absoluto; proxima cura fuit, persuadere Ordinibus, *Ferdinandi*, in successionem Mathiæ, *designationem*. scilicet factione, ne tum quidem, præconceptæ animo hæreditariæ successioni, aut privatis in eam rem pactis, transactionibus, cessionibus, renunciationibus, & similibus contractibus, plus firmitatis, quàm *assensui Ordinum* tribuere ausa. Et quia citra Comitiam, quæ prohibere destinatum fuit, Helena hæc in scenam produci nequivisset; jussi sunt quidem Ordines, præter morem consuetudinemque, intra pauciores dies convenire, cæterum hac cum interminatione: *ne in Comitibus quicquam in deliberationem veniret, præter futuri Regis successionem*. Quæ insolens, & in recessu, omnium Privilegiorum, legum, libertatisque everfionem continens formula, ita prudentiores quosque perculit, ut licet ob angustiam temporis comparere potuissent, sedulo tamen emanerint; ne dum Reipub. vulneribus, per tot gravamina notoriis, curam adhibere vetarentur, præsentibus; insuper libidini Imperantis suffragari cogerentur. Nosse autem debes, diversam esse istic Comitiorum à nostris formam. Ibi enim singuli *locupletes*, uti conveniendi facultatem habent, ita omnes evocantur, cæterum vix decimus quisque venit, nec diutius ibi quam ei collubitum est moratur; nullis interim in rem suam communitatisve constitutis *delegatis*, aut mandatariis; quin etiam singularum Urbium suffragiis, singulis nobilium personarum vocibus (satis iniqua comparatione) exæquatis; & distrahendis Ordinibus, quos unanimes Rex sibi esse non optat, subtili ac valido, tam *hoc* quam *illo* compendio. Porro pendente Comitiorum die, Administrum Cæsaris Mathiæ, industriam fidemque suam Ferdinando probaturi, (hostimento pro opera stimulante eos congiario, ut paulò post intelliges) *primarios* quosque è nobilitate viros, Pragæ id temporis munerum negotiorumve causa commorantes, aut rure citationibus evocatos, in Cancellaria prehensant, Ferdinandoque expetibilem in Comitibus operam præbere strudent; sumta in eam rem occasione, è cura *satisfaciendi creditoribus Regis*: ita videlicet una manu, quod ajunt, panem ostentantes, altera lapidem præferentes. Nec defuit perverso instituto tam successus, quam invidia; nonnullis, sive loci personarumque reverentia, licet in causa indigna perstrictis, sive spe prolixæ gratiæ illectis, sive denique metu odii

o dii imprudentibus, & ex stipulatione, ad suffragii pro nuda Ferdinan-
 di *Receptione* ferendi audaciam, sese obligantibus; Cæteris vero adeo
 tenaciter Constitutionum Privilegiorumque Cynosuræ inhærenti-
 bus: ut se, de re ad universos spectante, quicquam *clam* acturos nega-
 rent: ideoque etiam continuo monerentur: *quibus salus sua cordi esset,*
contra tonitrua oppedere cessarent. Cujusmodi procedendi forma, præ-
 fertim posteaquam per questus offensorum emanavit, hoc in cæteris
 obtentum fuit, à perversis servitutis publicæ licitatoribus, ut eo pau-
 ciores ex Evangelicis in Comitium venerint: nec Pontificiorum vali-
 dæ, quippe etiam ex scurris & planis coactæ factioni, quod ante eum
 diem contigisse nemo mortalium meminerat, aut fieri posse credidif-
 set; resistere minime potuerint. Non tamen ideo virtutis libertatisque
 à vitæ obliti Patriotæ, ut non ea die, & *parrhysiâ* liberis hominibus di-
 gna, & sequenti, Principis *irâ* inclaruerint. Nam urgentibus illis uni-
 ce, strictam privilegiorum omnium singulorumque, ac imprimis *con-*
stitutionis illius Rodolphinæ, citra involucra aut tendiculas verborum,
 Confirmationem: Electioni liberæ consueta formula *cautionem*, (vul-
 gò literas Reversales dictam) & si quæ alia huc spectant, à majoribus
 usu frequentata: Præter impudentem Pontificiorum obtrectatio-
 nem, dum Rempub. venderent, se una vanire non suspicantium: et-
 iam diras criminationes, in Cancellariam vocati, experiri nec esse ha-
 buerunt: Majestatis crimine Comitibus, *Turneo, Schlikioque*: Baroni-
 bus, *Felsio, Budovicioque*: ac Equiti *Kaplirio* seniori, objecto. Barone
 vero *Lobkowicio* (etiamnum in carcere vivente) tristi Patruis *Georgij*, olim
 à Rodolpho in vinculis (quam juste ipso Cancellarius *Apologia* pro A-
 gnato Cæsari exhibitor viderit) decollati exemplo, nimis impudenter
 perculso! Sed nec Ferdinandus *indignationē* dissimulavit, dum quorun-
 dam, gratulandi gratia ad se, ex more venientium, argueret erga se dif-
 fidentiam; & rogando ejus causam, attonitos teneret animos dubitan-
 tium: num quid comparatis ad iram & comitatem verbis, jugis obse-
 quii testificationem modeste, an suam incolumitatis Reipub. liberta-
 tisque curam audacter, reponere magis expediret. præsertim quum
 jam tum, longe alium trepidi cognoscerent, quam qualem sibi, cum
 ille singulos *secum* ad metam in vivario *collimantes*, fallacibus blanditiis
 inescaret, imaginabantur. Elusa hoc pacto Evangelicorum sollicitu-
 dine, ne omnino nihil Reipub. inque ea ipsis Pontificiis gratificaretur,
 contestatus est jurato, literis etiam sigillo subscriptioneque commu-
 nitis;

nitis: se vivo Imp. *Matthia*, ab Administratione Reipub. abstinere, nec aliter quam Ordinum autoritate, præviaque Delegatorum, ab Ordinibus in eam rem constitutorum, denunciatione, potestatem in se trahere velle; non sine, legem dante contractui, pacto: ut si contra fecerit, facta pro infectis censerentur. Cujusmodi obligatione ab Ordinibus recepta; uti cætera, ita Coronatio præcipitata fuit. jam tum non solum sæcularibus, sed etiam clero, passim Evangelicis illudentibus: quasi habituris Regem non ex præscripto tadiofarum legum, sed suomet ingenio impetraturum. Accedente, quasi in cumulum cavillorum comminationumque, illa, supremi Cancellarij uxoris, fæminæ magni impotentisque animi, asseveratione: In eo jam summum rei cardinem verti, ut aut Pontificij Evangelicorum, aut hi illorum cervicibus inequent.

Decreverunt autem Ordines, more antiquitus observato, Regi tum Designato, ex quadrante omnium usurarum annuarum, de pecunia mutua creditoribus solvi consuetarum, non contemnendum coronarium, ad summam octuagesies plus minus millium Carolinorum accedens.

Hoc receptum Ferdinandus, incertum, num contemptu in Ordines, an gratitudine in Administros Cæsaris, quorum opera hoc, coronamque acceperat, distribui inter eos curavit: Supremo Burgravio Sternbergio, tanquam Fabulæ chorago, primas: Cancellario & Sme: Zansky secundas: Leopoldo Lobcowicio, Klenowicio, & Tocznikio tertias ferentibus: cæterum Slawata, præfracte à sacra pecunia manus abstinenti, argentea preciosa suppellectili, eadem pecunia coemta, satisfacto. Adeo non occultis indiciis, ut vulgi fermone jactaretur: ex lauru Bohemica, solis Regni officialibus mustacea parari. Tandem re ex animi sententia in Bohemia gesta, Ferdinandus in Stiriam concessit; & sequente anno, motis jam in Bohemia rebus, iisdem artibus in spem Regni Hungariæ provectus est, quibus in Bohemia emerfit: Parum jam de Republ. sollicito Cæsare, cui consilium erat, certo jam successore, procul à Bohemia degendo, tædium publicarum curarum, amæno Viennensi, aut Ebersdorfiensi secessu, fallere. Per id tempus, multa cælo terraque prodigia evenère; quibus, ut & ambiguis sed tristibus præfagijs; futura instantiaque mala, designabantur. Visæ per cælum concurrere acies: rutilantia arma: crebræ trabes: simili modo quas Docos vocant; quales quum Lacedemonii classe victi, Imperium Græciæ amiserunt, emicuisse constat: Insolita ventorum rabie prorutis præter casas arboribus,

ribus, vastatæ silvæ: Inseffa ab informi *tipularum* examine, Neopragensium Curia: In Palæopragensium verò, ingens *aquila biceps*; Romani Imperii affabrè factum insigne; ruptis clavis trabalibus collapsa; pede ac alia elisis: Nocturni per Urbem Pragam, prætereuntes invadentium *molossorum greges*: & alia; quæ non solum prudentiores, sed vulgus quoque, more humanæ deteriorum formidinis; non tanquam à fortuitis, vel naturalibus causis, in omen imminentium cladum, vertebant.

At Ordines, (ut ad interruptam rerum Ecclesiasticarum seriem, regrediar) certiores ex Turnæo, & Brandisensis itineris Comitibus facti; de Principis in causa Grabiensium Braunovviensiumque plusquam definitiva *sententia*: è singulis districtibus, sive Præfecturis, quarum XIV. sunt; more lege firmato, (ne quid eos novi, ac in fraudem summæ potestatis fecisse putes) certo numero personas ad se evocant; sententiam Cæsaris eis aperturi; & juxta quid se facere porro oporteret, Consilium rogaturi: solis *Pragensibus* conventu hoc vitato; quos per *præfectos Vrbi*, suggestu Vicariorum Regionum, protelatos fuisse constat. Sed quia ceteri evocatorum; sententiæ Regis & facti præfectorum atrocitate commoti; quam aliquid constitueret, deliberaturos se prius, cum aliis Religionis consortibus reciperent; nihil tum temporis actum fuit; quippe dilato conventu, in aliud sex vel octo hebdomadarum spatium; frustra interim, Defensoribus, *Legationis* ad Electores Imperii, quorum interventione Cæsar ad mitiora consilia flecteretur, (exemplo antehac usurpato) expeditionem urgentibus. Quod ubi percrebuit; protinus Vicarij Cæsarem de Consilio Ordinum certiores reddunt, monentque: si Status in ordinem coactos cupiat, continuo in hunc modum (exemplar enim juxta missum) rescriberet: *Dolere sibi contumaciam eorum, qui Defensorio nomine tumentes, Regi ac Domino suo obluetari; & sub specie tuende religionis, alienos subditos, in legitimum Magistratum, (non enim Dominos; cum Ecclesiastici duntaxat sint usufructuarii) concitare non vereantur. Proinde mandare se illis, ut ubi hanc indubie voluntatis sue testificationem receperint, ocys citatis significent: Si explicata animi sui in causa Grabiensium Braunovviensiumque sententia, clarè edixisse; quid ea in re, in posterum observari deberet: Cæterum cum illi, spreto clementi decreto, conventus agitent; non posse se id aliorum accipere, quam quod istæ coitiones, adversus suam personam instituantur. Quocirca moneri severè; ut jam tandem ab omni conventu abstineant; & quieti, reditum suum in Bohemiam, ulterioremque animi sui declarationem expectent.* Vicarii, receptis inventionibus suis, rati-

habitione Cæsareis literis; eas vocatis in Cancellariam Defensoribus prælegi curant; & tandem nomine Imperatoris, *abstinere* ab omni cum Ordinibus congressu, imperant, & *conventicula legibus prohibita* agitare vetant. Sed nihil unquam æquè offensis auribus, à Defensoribus acceptum, quam ista *Denunciatio*; qua non solum conventus, constitutione publica permissi, vetabantur; probrosoque *illicitorum collegiorum* nomine traducebantur; sed etiam ipsi *corruptorum servorum*, imò quod magis est, *imminuta Majestatis* Rei pronunciabantur; adeoque ex legibus patriis, paratam condemnationem, (cujus, insinuata jam sibi, executionem tempus duntaxat moraretur) haberent. Deprecati tamen publici muneris invidiam, responderunt: *non amplius per se stare, quominus Ordinum deputati conveniant, quum eorum arbitratu conventui dies dicta sit; ei fini: ut dum per procuratores suos, (Defensores puta) nihil æqui hætenus impetrare potuerint, ipsimet ad clementiam Cæsaris, per intercessionem Imperij Principum, & suas preces confugerent.* Idcirco jussi sunt Deputatos per literas à conventu *dehortari*, ac serio monere, ne quidquam illi in diversum, sine expresso Principis mandato, auderent. Verum hi, istiusmodi terriculamentis, jus suum Ordinumque eripi sibi, Constitutionem verò publicam tam enormi processu rescindi non passuri; perscripserunt in singulos districtus ea, quæ à Vicariis acceperunt, utique libera Deputatis, statò die conveniundi, relicta facultate. Vnde factum est, ut jam non certo numero *Deputati*, sed ipsi *Ordines*, quietis sedibus per istam Vicariorum intemperiem exciti, constituta die concurrerint. Quorum congregationem impedituri, aut certè per factiones & Ordinum separationem divulsuri illi; autores fuere Cæsari scribendi ad *Pragenses*, & blande gratias agendi, pro fide erga se declarata, ubi nullum è suis concivibus, proximè habito in *Collegio Carolino* conventui, interesse permiserunt; missa simul in eam rem literarum formula.

Paret Imperator, & provolutus ad deformes grades, brevi post cognoscit, quam fluxa, quamque lubrica sit Principis autoritas, non suo judicio, (ne dicam virtute) aut amore populi nixa! Gliscente jam palam, hinc Vicariorum importunitate; inde sive Defensorum, sive Ordinum perseverantia; redduntur singulis Urbibus *Eucharistica* illæ *literæ*, non tam ullius Cæsareæ gratiæ testes, quàm instar pomi Eridis, in nervum erupturarum discordiarum semina. Illarum enim obtentu hoc agebatur, ut civitates Pragenses, per contemptum Defensorum, collegioque

gioque palam irrogatam contumeliam, renunciarent Constitutionis publicæ, non minus pro se, totoque tertio civium, quam Baronum, Equitumque ordine, introducto beneficio; ejurarentque commune sibi cum Statibus Euangelicis, solenne illud *jus Patronatus*. Quod ut occultius optabiliusque fieret, subministrata fuit Palæopragensium Senatui, per Secretarium *Michnam*, copia *Renunciationis*, specie formulæ Responsoris ad Cæsareas illas literas epistolæ: Eadem verò Neopragensibusque *per Praefectos*, tam strenuè frigidam suffundentes; ut negarent, vel latum unguem, ab ejus sive verborum contextu, sive sententiarum periodis recedendum, multominus mentionem ullam Constitutionis Publicæ faciendam; acerbè uis, qui id suffragiis suis sive suadere, sive probare ausi, increpitis. Mox itum ad *exauctorationem Defensorum*, è civibus Pragensibus, in publicis Comitibus, à toto Ordine (non verò ipsis Urbibus) electorum; adeò, præter incompetenter exercitam jurisdictionem, impotenter obitam: ut illis, legum, jurifurandique totius Regni communitati præstitæ religionis tenacibus, nec publico munere clam Ordines, extraque Comitibus privatim abire volentibus, Cæsarei *interdicti* rigore, omni collegarum societate abstinendi, non sine gravissima indignationis Cæsareæ denunciatione, necessitas imponeretur: & quidem tam effusa *Neopragensium præfecti* licentia, ut & audentiores conticere juberet, & accepta à graphiario, exceptionum necessitati isti, concussionique oppositarum, ex protocollo apographa, pro lubitu suo induceret, immutaret; sicque interpolata, securus falsi, Michnæ ad Cæsarem mittenda, tradere non verecundaretur. His ita à parte Cæsaris in Urbibus Pragensibus per Ministros peractis, ac consequenter cæteris Urbibus percussis; Ordines frequentes, ut dixi, conveniunt: & cognita, non solum Defensorum quorundam, frivola sed probrosa *exauctoratione*, verumetiam Senatus triurbis Pragensis, sui se Religionis cura *abdicatione*; ne acta per silentium probare viderentur; *litteras* ex more, antehac à Defensoribus usurpato; in Senatum, per Nobiles quosdam, non solis Senatoribus; sed Decurionibus quoque, ac tribunis plebis, adeoque universæ civium communitati, Euangelicam Religionem profitentibus inscriptas, mittunt; illorumque Deputatos, ni proditam ex parte sui religionem velint, adjungi sibi postulant. Sed ob machinationes Pontificiorum, convocationem quorum interfuit prohibentium; ad extremum verò cætu eorum se excludi recusantium; ideoque nimis

importune, postulata Ordinum interpretando, aut sceptice cavillando, falcem in alienam messem immitentium; nihil obtineri potuit, tantisper: donec orto jam tumultu; cives Evangelici, sprete Prætorum, cæterorumque Pontificiorum Senatorum obluclatione; magis ipforum, quam suæ salutis consulturi; & jam jam in seditionem erupturum populum cohibitori; eoque Pontificiorum exterminationem, vel saltem cænobiorum vastationem prohibitori; missis ad Ordines primariæ auctoritatis viris, se Religionem Constitutionemque publicam illibatam velle, professi fuissent. Sed Ordines, non expectata civium Pragensium, sive resipiscentia, sive impetu ac bona æmulatione; postquam multum diuque, expediendæ Defensorum suæque salutis; nec non conservandæ Autonomiæ, adversus prædictas Ministrorum Regiorum molitiones, consilium habuissent; ad extremum viam inierunt, quam & *necessariam*, & compendiosissimam, & juri suo, tanquam *legibus patriis conformi*; & ex *Protestatione* illa repetito, convenientissimam, ipsa eis ratio dictaverat: Rogarunt enim Vicarios: *numquid interdictorum Cesareo nomine Defensoribus insinuatorum; & tam expediti, una scilicet ruina, universos Ordines subvertendi, Consilij; auctores essent?* Illis autem omnibus, (excepto *Slawata & Smeczansky*,) post longas tergiversationes, culpæ affinitatem à se removentibus, His vero tam ad interrogata Ordinum, quam Asserationem istam collegarum, obmutescantibus; per quendam celebratæ eloquentiæ *virum*; vim jusjurandi, non minus toti Ordinum ac Reipub. communitati, quam Regi præstiti, explicari eis; & juxta, consilia ipforum ad eam, legesque patrias, examinari ac expendi curarunt. Et exprobrata eis perjurii, ac in Ordines Cõspirationis, notoria improbitate; *Protestationem* illam, ante octennium solenniter in Acta relatam, per Baronem *Rziczanium* publicarunt; inde, in hunc pene modum publice arguentes: *Cum notorium sit, Barones Slawatam & Smeczansky, posthabita omnis salutis publicæ cura, hoc pravis suis consilijs egisse unice, ut oppressis jam Grabiensibus Braunowiensibusque, percussis Defensoribus, prohibitis de re Ecclesiastica consultationibus, veritisque legitimis Ordinum conventibus, non solum Constitutionem Transactionemque publicam, adeoque in cæteris istas potiores ac fundamentales Regni leges, subverterent: sed etiam diffamando ipsos Status ac Ordines, quasi alienorum subditores corruptores existerent, & adversus Regem Dominumque suum, conventus ac illicita collegia agerent, inaudita hæctenus scelera eis imputare; ac consequenter, ex priore calumnia capite, prævaricatorie capitis eos arcessere;*

arcessere; ex posteriore vero *Majestatis*, nimis impotenter ac insidiosè postulare non dubitaverint: Se vigore protestationis suæ, legumque patriarum, in turbatores *Pacis publicæ*, omnium manus armantium, subnixos, ceterum extrema necessitate compulsos, ad succurrendum proditiõibus ipsorum labefacta *Reipub.* adigi. Proinde suam sibi met acceptam ferrent perniciem, in quam tam luculenta perfidia, incurrisent. Stare enim Ordinibus sententiam, ista die, certum edendi in posteritatem, & summa multorum annorum patientiæ documentum, & memorabile expressi *Zeli* impetusque antiqui argumentum. Postquam perorasset *Rziczanius*, continuo, (secretis tamen prius imprudentiam agnoscentibus, aut eam deprecantibus,) duos illos pertinaces in præceps jaciunt, paulo post, quasi in cumulum adjicientes, *Secretarium*, *Philippum* nomine, è *Schola Iesuitarum*, ad id honoris progressum: qui *Ardelio*, intempestiva *Ordinum* interpellatione, infortunium famamque sibi comparavit, ac indubiè pro *Michna*, (quem pridie ejus diei, mali aliquid inde, quod blandius solito, salutanti sibi in occursum *Baronem Felsium*, insolitæ ac intempestivæ blanditiæ ab ipso exprobrarentur, sagacius subodoratum, ideoque ab *Urbe* profugum, *Comes Turnæus* nequicquam insequi curaverat) vicem istam obiit.

Ad modestius agere eos, mitiusque vicario, *Regios tractare debuisse dices*. Sed quid aliud amabe facere eos oportuisset? *Provocassent ad Cæsarem*. At qui ille ad clamorem subditorum obsurduerat; uti iudicio imbellis, ita extra vim potentiæ constitutus: dum *Clöselius*, ceterique ministri, pertracta ad se rerum summa, socordia ejus in *Ordinum*, ac si scena verteret, in sui, ipsiusque perniciem abuterentur.

Siluisse ergo. At periculum suberat, prodendæ *Religionis*, constitutionisque publicæ, tantis sive majorum, sive suis impendiis partæ? Metus etiam ratihibitionis eorum, quæ sub obtentu *Majestatis*, adversus leges libertatemque *Ordinum* tentabantur; nullo interim alio silendi compendio, quam ut graviora imponerentur, ex facili tolerantibus.

Sustinuissent itaque, & libidinem sevitiemque *Imperantis* (si tamen illius, & non ministrorum!) ultrò protensis cervicibus, subjectionis, ac obsequij memores, excepissent. At illi semper in promptu habentes, quantum natura hominis pecudibus, reliquisque bestiis antecedit; homines se, non porcos esse, homines inquam ingenuos, & qui libertaris statum, fortunaque suas non *Principi*, (quem publici boni causa supra se quidem, at non supra leges extulerant) sed *Majorum* virtuti accepta
feren-

ferentes, eadem facta. recta ad posteros transmittere tenerentur; obli-
visci non potuerunt: ideoque averſi à regimine eo, quod beſtiis con-
venit, duro & deſpotico; nihil ſe, majoribusque indigni, aut præter
jus legesque facturos arbitrati ſunt, etiamſi licentiam ſupra fas & le-
gum Imperium ſe efferentem, coërcitum irent.

Judicio deniq; experti fuiſſent. At ubi quæſo? coram quo tribunali? qui-
bus judicibus? qua ſatidatione judicio fiſti, & judicatum ſolvi? præ-
ſertim in intentato ſtori Nobilitatis, *Majeſtatis crimine*; violento, no-
toque, ſubvertendis excitatoribus ingeniis, invento: neque unquam
fatis ſecuro adverſus Principem vadimonio. Nec arbitror ego, ſuaſu-
rum te fuiſſe Ordinibus, ipſos *Ministros Regios*, calumniatores hoſtes-
que ſuos, judices paterentur, etſi promptos cupidosque: non diſſimu-
lante id Supremo *Burgravio Sternbergio*, qui in nuptiis Capitanei Schli-
ſii, ſacta conſilii evulgaverat dicens: *Nos, Nos inquam, Supremi Regni
Officiales, veſtri hac in cauſa, futuri ſumus judices.* Cujusmodi proceſſu,
etiam ipſum Deum Diabolo ſuccubiturum, cælumque perditurum
fuiſſe, Bohemos populari joco dicere memini.

Porro quid circa custodiam reorum, & judicij iſtituendi compendium,
Bohemis communiter à Pragmaticis Germaniæ, ex formulis ſuis jura
Regni ſtatuumque fingentibus, opponatur, non ſum nescius. Sed ſi
quid in rebus Bohemicis video, nec cæcior ſum talpa, confirmare tibi
audeo, nodum ipſos in ſcirpo quærere. Noſti enim uti diverſam eſſe
indolem cauſæ publicæ à privata; ita longè aliam requirere proceden-
di formam: neque enim illa, ſicuti hæc, forenſibus terminis, ſed po-
rius ex penetralibus Reipub. deſumtis rationibus, internaque ejus for-
ma circumſcribitur. Porro Status Regni Bohemiæ, quibus jura Maje-
ſtatis competunt, nequaquam dixeris privatorum loco cenſeri poſſe;
ut injurias ſuas, in everſionem Reipub. redundaturas, maxime vero,
manifestas notoriasque, forenſibus legitis ulciſci neceſſe habeant. Hos
qui lædit, non minus perduellis eſt, quam qui Reipub. arma infert,
aut Regi necem intentat. Non dubito autem te mihi hoc conceſſu-
rum eſſe, tum maxime Status lædi; cum leges Regni fundamentales;
cum mores Patrii; cum conſuetudines longo uſu firmatæ; cum ſtatu-
ta, cum jura ac leges ipſorum violantur; cum denique Auctoritas eo-
rum, quam in Repub. inque jura ejus habent, elevatur; nec in tali
caſu eos, præſertim ubi & notorium facinus, adeoque nec ipſis per-
duellibus negatum, & ruina in proximo ſit, uſui privatorum infer-
vientibus

vientibus forensibus formulis, (nisi fortè certa ratione insanire velint) insistere debere. Nam quemadmodum, vi majori, extraordinariis remediis succurritur: ita etiam Statuum periculo, quod secum Reipub. everfionem, vel saltem Formæ alterationem trahit; sublimioribus, celerioribusque subsidiis occurrendum est; maxime si; præterquam quod quisque naturali impetu ad conservationem status sui fertur; etiam ad hoc faciendum, legibus patriis teneatur: prout Bohemos teneri certum est. Qui quadam *Constitutione* (quam piacularibus illis hominibus prælectam fuisse constat) adversus eum, qui statum Regni mutare, aut quietem publicam turbare præsumferit; omnes insurgere jubentur. Vicarios autem id ipsum, quod taliter cohiberi oportuit designasse, ex superioribus, quæ ei fini prolixè scripsi, percepisse te puto. Nam sublata *Autonomia*, & qua Religioni cavebatur *Constitutione*, revera statum formamque Reipub. inverti, necesse fuisset: Et si, temerè Ordinibus objecti, literis illis Regiis, *alienorum subditorum corruptionis, Majestatisque* per conventus agitados *imminuta*, criminis pœnam *ex lege* denunciata, sed in adventum Cæsaris duntaxat dilatam, innocentes obire debuissent; quis non videt, eos stulta modestia, nec in ullum ævum aut posteritatem excusanda socordia, Rempub. amissuros fuisse? Quod si vel maximè Status, in re manifesta nec controversa, *juridicè vicarios perduellionatus postulare debuissent*: nondum tamen; quod jam antea dixi, video; quinam legitimi iudices tantæ causæ constitui potuissent; Cæsare Vicariis, Vicariis Cæsari, reliqua verò Pontificiorum cohorte, utrisque, odio Religionis, obnoxiiis. Nisi fortè *processus ille Ferd. II.* olim adversus præcipuos Ordinum, *ob fidem* ex antiquo *federe Saxoni* obstinatè servatam institutus; aut *Rodolphi II.* adversus *Georgium Lobkovviciam*, ob sollicitam Privilegiorum curam observatus, quorum illo, cives Pragenfes; hoc, ipse Baro; dum causæ bonitati confisi, vadimonium obire prompti essent, variis artibus protelati, ac deserta sui defensione, promiscuè, *gratia* aut *odio* Principis se submittere persuasi fuerunt; repetendus fuisset: sufficiente scilicet illis, quos libertate, aut vita privandos censeat Princeps, sola obsequii gloria.

Nec palpus ille multos demulcens, tibi imponat, quasi *salva* Reipub. *subverti Evangelici potuissent*, legibus nihilominus *imminutis*, & earum usu, *per non interruptam immunitatum possessionem, Pontificiis permisso*. Rudes, ac versarum per Tyrannos Rerumpub. ignaros esse oportet, qui id credant, quales *Officiales* illos Regni Bohemiæ fuisse, palam est. Illi

d

enim

enim nunc, non minus ipsi Ferdinando, quos ab Aula segregatos, ne redire quidem in patriam permittit, odio sunt; quàm sibi, per recollectionem prioris fortunæ, miseri vivunt! Quippe grata esse solet proditio, at minimè proditor. Et si vel maximè hæc causa cesset, nosti tamen, nequaquam solere oblatam occasionem negligere eum, cui omne id deesse creditur, quod certa lege, aut cum modo habet. Vide hanc Belgii nostri Rempub. & in ea, quos vocant *Malecontentos*. Numquid illi congiaria tulerunt, ubi *Geusius* fauces elidebantur? Numquid professione Religionis, sibi cum Rege communis, jugum subterfugerunt? Certè Solonis illius Hispanici, *Vergas* dicti, Enthymema: (*Hæretici fraxerunt templa, & Catholici nihil saxerunt contra; Ergo utrique debent patibulari*) ita comparatum est, ut & in longum *sortem* extendi possit; & in cujusvis Reipub. *formam* transfusum, benè concludat: præsertim, cum citius deficiat *philomelæ cantio*, quam bonis *Logicis*, quales hoc sæculo è Monarchiæ Hispanicæ Schola jugiter veniunt, *tertius terminus*.

Sed joco amoto, videre te jam puto, quicquid obmoneas, consistere non posse, neque tam validum firmumque futurum fuisse, ut aut intentionem Ordinum periclitantium retardare, aut securitati ipsorū idoneè cavere potuisset: præsertim cum in ejusce præjudiciosis causis, nimis vera sit illa Plauri sententia: *Qui cavet ne decipiatur, vix cavet cum etiam cavet. Etiam cum cavisse ratus, sæpe is cautor captus est.* Quod sanè Bohemis, *Constitutioni* illi, *Transactioni*, *Amnestiæ*, & *legibus patrijs* confisis, accidisse, (ne aliundè exempla petā) teste ipso Orbe affirmare ausim.

Atque hæc sunt, unde colligas causas, partim præcipitatorum, partim ab officii publici munere suspensorum, *Vicariorum* quidem Regiorum; cæterum *conciivium*, eidem juri, quo cæteri subjectorum, nec minus Reipub. ac Statibus, quàm Principi, Sacramento obstrictorum, *Officia'ium*.

Sed Bohemi, inquis, *ulterius progressi*, *formam quoque administrationis Reipub. immutarunt*, *Arma sumserunt*, & tandem quoque à morte *Matthiæ*, *Ferdinandum Designatum coronatumque Regem*, imperio excluserunt. Ita certè est, eaque singula extremorum consiliorum indubitata signa!

Sed si animo revolvas antecedentia, ultro fatearis: rebus desperatis, oportuisse Bohemos insistere constantiæ, & perurgentibus illis, rapere, non quærere consilia,

Verum

Verum quod attinet *constituta tunc Reipub. formam*, res ita habet: Postquam nefario improborum concivium ausu, Respublica in maxima pericula devenisset, ii que se facta ac crudelia facinora, in Ordines Patriamque parasse, partim indicio suo convicti, partim confessi fuissent; Ordines sumpto de nocentioribus, tanquam manifestis reis, more majorum, supplicio; (si tamen supplicium dicendum est, eorum in proximam eamque *declivem fossam* præcipitatio) censuerunt, nequaquam è re fore, si residui ad clavum Reipub. diutius sedere permitterentur, cujus administratione, indignos se, per rati habitionem tantorum facinorum, comprobaverant. Ideo præcavendæ rerum omnium confusionis, sistendorumq; ulteriorum motuum causa, commendarunt Rempub. (si benè memini) XXX. *Viris*, è singulis Ordinibus decem per suffragia lectis, tantisper scilicet, donec Reipub. quæ tum, per fœcordiam Principis, in paucorum potentiam atque ditio- nem concesserat, aliter prospiceretur. Nec obliti suæ erga Principem reverentiæ, eos tam pro *illo*, quam *hac*, sacramento adegerunt, non sine hac expressa mandati clausula: ut omnia consilia sua ad utriusque salutem dirigerent. Quo pacto, nihil aliud agere visi sunt, quam præcavere deformem *Anarchiam*, aut Pontificiorum expetitam à plebe *internecionem*. longè diversa pietate providentiaque à *Gallica* illa, & *Romano-Catholicorum*, superioribus annis, in Evangelicos conspiratione, truculentiaque! Denique reddita Principi per literas, prolixè in eam rem scriptas, facti ratione, nequaquam exuerunt ejus erga ipsum reverentiam, sed verius, efflagitato ejus in Regnum *reditu*, & juxta, in- gravescentibus malis, petito ex ipsius præsentia remedio, confirma- runt.

At conclamarunt ad arma? Ita sanè, sed non adversus eum, cui etiam legionem illam *Turnæanam Kaplirianamque*, & bis mille cataphraëtos, *Wchinsky*, & *Bubnae*, primitus conscriptos, non minus quam Reipub. sacra- mento rogare non dubitarunt. Valido in Principem suum obstinatæ fidei argumento. Verum metus, metus inquam, isque justus, securi- tati eos suæ suorumque arma induere adegit: gnaros, quam æqua lege Principes agere soleant cum subditis; quos invisos sibi, ac iner- mes habent.

Comminationes denique ab Aula; nimis impotenter, non solum Cæsareo nomine, sed Consiliariorum quoque, jugiter frigidâ suffun- dentium, pervicacia sparsæ; hoc egerunt. In quibus *Vice-Cancellarij*
d. 2. Imperij,

Imperii, illius *de Vlm*, vox notabilis audita fuit: qui totus, quod ajunt, in fermento; non sine dejectionibus devotionibusq; asseveraverat: *se in posterum Archiduces diabolarium hominum loco habiturum*, (*Hy woude haer voortaeen voor Hontsfotten houden*) *nisi irrogatum sibi dedecus, ferro ultum iverint*. Imperatore etiam ministrorum palpis adeo obnoxio; ut cuidam deliciarum suarum Arbitro, seu verius scurræ, *Iona* nomine, annueret dicenti: *Bohemorum recens lotas lodices humidas, ne corrumpantur, in aprico suspendi oportere*. Quæ omnia cum in vulgus emanarent; adeoque Bohemos minimè celarentur; non potuerunt non exacerbare jam ante offensos, patientiæque terminos prætergressos: Præsertim cum parum providè Imperator, statim rerum motarum initio; Vicarios suos, tam nefaria crudeliaque attentata confessos, seque Reos confessos, in integrum restitui severe mandaret: nî parerent, in contumaces, ferro flammaque sæviturus.

Sanè, si ad postulata Ordinum, tum temporis Cæsar redire in Bohemiam, & turbas istas mitioribus Consilij sedare, (quo ad extremum *Clofelius* quoque inclinabat) voluisset, seu verius per alios zelos potuisset; fluctus isti ex animi ejus sententia conquievissent. Nam si Imperator, potiolem curam salutis universæ Reipub. quam duorum aut trium prætorum Consiliariorum honorem duxisset, quem amabo illi, cum exercitu suo, oppugnatum ivissent? cui nocere, cui obesse potuissent? an non exiguo tempore, omnes eorum bellici apparatus minæ, in ludibrium versæ fuissent? Neque vero tunc aliud quidquam petierunt, quam ut indemnes essent, violatores vero *Constitutionis* illius publicæ, & consequenter *quietis, existimationis* denique, ac *salutis* Ordinum Evangelicorum, indemnati non manerent. Sed dum *Ferdinandus*, sulphurei ingenii Princeps, mitiora consilia, non solum Cæsareæ dignitati, sed etiam suæ expectationi noxia arbitratus, omnia sursum deorsum versaret: & metuens, ne, si mutam personam in scena ista sustineret, autoritatem suam apud vicinos exterosque perderet, aut certe interim aliquid constitueretur, quod servandum sibi grave, aut Romano Pontifici, ingratum putaret; ideo spes suas concitato cursu, anteveniret; raptoque in vincula *Clofelio*, seipsum Cæsarei arcani consilij Directorem constitueret; nec quidquam in causa Bohemorum nisi arbitrato suo geri permetteret; Imo profectus ad *Moravos*, eos palam adversus Bohemos instigaret: Tunc demum Ordines, in fessis cum exercitu finibus, arma serio expediendi lubido incessit,

incessit, innocentiae suae plus periculi quam honoris fore gnaros, sollicitosque; ne dum hinc *Transactio* per Electores obeunda ostentatur, inde Ferdinandi affatim oleum camino affudentis, è bello Veneto superstites *copiae*, versus Bohemiam ducuntur, inopinati opprimerentur: jam tum *Tampirio* cum Hungaris, è praesidiis limitaneorum Arcium, adversus eos, quorum stipendia merebant, eductis, omnia cæde ac flamma complente. Hinc non obscura Ordinum in Ferdinandum indignatio; gliscente odij illius scintilla, quam ex ambitione ejus jam antea conceperant: maximè post interceptas ejus *litteras*; quibus instruebat quosdam suarum è Stiria excitarum copiarum centuriones, quid adversus Bohemos tentare illi, & qua in Regnum irrumpere deberent. Ita ut mirum nemini videri oporteat, quare Statu, ab obitu Cæsaris Mathiae, non è vestigio, consueta formula scriptam missamque à Ferdinando Privilegiorum *confirmationem* receperint, nec eum in *possessionem* Regni miserint.

Quam tamen adire non difficulter potuisset, si alienam litem, minimè suam se facere, & à vi abstinere velle contestatus fuisset. Nam quid tum temporis à Procerum Primariis disceptatum in eam rem fuerit, approbe memini. Verum ille dum sive summa imprudentia, sive ab animi intemperie impulsus, potentiam suam non virtute, sed factione firmari credit, nec contra reputat, Auctoritatem ut bonis artibus comparatur, ita malis amitti, Majestatemque fide destitutam levi momento evanescere: *polypragmosine* sua, obstinatoque vi perumpendi consilio, Bohemos ad *desperationem* adegit. Qui altius jam immanem hominis, ex improbo divinitusque damnato *coitu* nati; (*vide Chemnit. in locis, titulo de conjugio fol. mibi 223.*) in Jesuitarum latibulis educati; illis institutoribus, *omnibus perfidiae praeceptis imbuti*; in hac statim ab obitu Patris, *domi forisque exercitati animum*; ac nullo obsequio flexilem *favitiam* repetentes; ubi ad factiosam ambitionem, conscientiarum triste imperium, sui per ipsum in ditionem Hispani per *clandestina illa pacta* tentatam concessionem, comminationes diras, cætera item impotentis animi ante biennium, ut dixi, prodita indicia, & juratae *Cautionis* per tot recentia facinora violationem ventum: Officii sui esse putarunt, non pari ejus *tyrannidem per scelus*, ac servitutem suam per socordiam crescere. Quocirca noluerunt ei Imperium concedere, quo indignum se reddiderat, dum nondum rerum potens, perverse consulendo, quo Status oppressiores forent, eo se munitiorem red-
dere

dere cuperet, nec ulla benignitate ac clementia amabilis, ab omnibus; præterquam pessimis quibusque, formidaretur. Ita ut verissime affirmare debeam, ipsum non à *Turneo*, cum una, nec *Holachio* cum altera legione, sed à sua immanitate, sua perfidia, sua crudelitate, publicis cervicibus depulsum fuisse.

Quod ipsum tam luculentis tamque validis argumentis Ordines, edito scripto Apologetico (*Deductionem* vocant) demonstrarunt; ut qui eo perlecto, abunde, ne dicam satis sibi factum negaverit, cum oporteat esse aut insigniter stupidum, aut parti diversæ præjudiciose obnoxium.

Proinde ego, ne soli mutuare lumen videar, desino, ac ad illud te remitto; utique intelligentem, quid distent æra lupinis. Et (ut jam in genere loquar) utrum tyrannorum coërcitione, bonorum Regum auctoritas imminuatur & Majestas vilescat? prout quidem hoc sæculo primum, imprudenter (an impudenter?) & adulatorie blaterare non verentur.

Cæterum tu jam perceptis iis, quæ sive à *Matthia Cæsare*, sive ejus nomine à *Ministris* gesta, quæ à *Ferdinando* patrata, quæ ab *Ordinibus* perpeffa; Motuum & Bohemorum Calamitatis causas, ipsemet in summa capita redigas, & juxta serio expensis illis, ab alterutris improbè factum videri, velis, jubeas.

At ego belli hujus, eventusque ejus occasione, revolutus ad sublimiorem rerum humanarum nexus considerationem, sufficientem habiturus sum, porro cum Tacito nostro dubitandi causam: *Fato & sorte nascendi ut cætera, ita Principum inclinatio in hos, offensio in illos: An sit aliquid in humanis consiliis, liceatque populo, inter abruptam contumaciam, ac deforme obsequium, pergere iter ambitione ac periculis vacuum.*

F I N I S.

Handwritten blue ink markings, possibly a library number or classification code, including the number 3900 and a small symbol.

ULB Halle

3

004 853 903

Handwritten blue ink markings at the bottom right, including the number 2, the number 17, and the letters WIE.

e. f. g. h. i.

a dig

e. f. g. h. i.

ta et ucu

e. f. g. h. i.

tactu puc

e. f. g. h. i.

salua

Te puiap

e. f. g. h. i.

mm

mmmm

tu uicgo pman

Quia que tu

u. aduocant

Exm nbn raco fto

u. p. a. d. i. c. t. e. t. h. e. o.

LVITCONIS THO
CARLOMON
DISSERT

DE
CAVSIS N
MOTÆ BOHE

*Nunc primum consensu
lucem, publico bono*

Anno clc lccx

